

Хабар

Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги нашири

- 1992 йил мартдан чиңа бошлаган

• 1993 йил, 5 февраль № 6 (45) •

Баҳоси 5 сўм.

ХИЗМАТ МАДАНИЯТИ ОШИРИЛАДИ

«ТОШКЕНТ ПОЧТАСИ» НИНГ КУП МИНГ
КИШИЛИК ЖАМОАСИ АНА ШУ ШИОР
ОСТИДА МЕХНАТ КИЛИШМОКДА

Кейнинг йилларда Тошкент почтамтнинг номи бир началинг бор ўзгарди. Айни шу кунларда у «Тошкент почтаси» деб атталмоқда. Аммо, у номини неча марта ўзгартирилганасин, барибир жумхуринг тимис пойтактининг асосий алоқа таромги бўлиб ҳолалеради, 4 та алоқа туғуни, 1732-да алоқа бўлимини ўнсанга жиспаштирган «Тошкент почтаси» жамоаси 2,5 миллионлини шаҳар ақолисига нафар мунали хизмат кўрсатишга ҳаракат қилишаётган. Ҳар кунни 2,5 минг нафар алоқачилар қўйилдан минг-минг хаттаборлар, пулли юбортилар, нафаке, шошилнилчон маълар ўтади. Уларнинг ўз вақтида эгаларига этиб бориши алоқачилар зинмасидар. Айрим ҳолларда манизиллардаги чалкхликлари беминнат хизмат ходимларини ишига тўсқинлик қылсада, ўзи ишига мөхр кўйган алоқачиларнинг устамонлиги туфайлини ўзига келган жами муаммолар ўз вақтида ҳал этилаётган.

собга олинмади. Ана шу ҳолатда почтачилар ўз ёлларига ўзлари қовурилишига түрки келди.

1992 йилда Тошкент почтамтингин кириши 207,6 миллион, шу жумладан ахолидан тушган хизмат ҳақи 64,3 миллион сүмни ташкил этиди. Бир миллион сўнгдайдаги кўпроқ соҳадан ташқари хизматнинг кўрсатилди. Корхона хукуматидаги олған пулдан ва бошта ҳарахатлардан кутуди. Шундан сўнг унинг ихтирида 27 миллион сўм қолди. Йил давомидаги ишчи-хизматчиларнинг ойлих маоси 2,5-3 минг атрофифда бўлиб туриш мүлжалланган тақдира, декабрь ойига келиб бу кўрсаткич 5600 сўмни ташкил этиди. Бундан ташқари, ҳар бир ходимга моддий ёрдам кўрсатилди, нафакатурлар эсдан чиқарилилди. Ишлаб чиқаришдаги харажатларни камайтириш йўллари изландид. Почтани почтакарнинг тартифати жойига етказиб бериш, тунларни шошилингномалар тартифидаги ваз кечивди. Фойдалоидаги олмаётган алоқи бўйимларни салди. Ходимлар сони кис-кarterирнилди. Ана шу тадбирлар эвазига 10 миллион сўм тежаб колинди.

Бир қатар оғыр мәхнат талаб қылайтап юмушарлар атап-матлаштырылды. «Ока-300 М» электрон ҳисоблаш машинасыда үйсіз-китобларни баражиша үттілди. Үнта алоқа бүлімиң қайта тасымалдауды. Аммо қоқорда санаң үтілгандан табдірлар ҳам алоқа хизметтің күрсатышы сифатында яхшилай олады. Кузатышлар да шу нарасе аңындаудың бу борада ҳамон қамчылықтар мавжуд. Почтамттың фәлолыннан ассоции кири-малдар 1991 йылға қарағанда 46,3 фойзин ташкил қыллады. Сирек анықтап көрсөткіштегі 58,5 фойзендер. Умуми-мен шағер бүйінчік бу рәс-ам 17 фойзга қамайды. Ақолнға хизметтің күрсатышының міндори 1991 йылға нисба-ттан аңча паст бўлди. Хато жұмыннан 50,8 фойз, юбортма-лар 55,7 фойз, буюртмалар 49 фойз, пул жұннатын 42 фойз, шошилчиннама юборицаның 35,4 фойзин ташкил қыллады. Тўри улардан олинедиган хизметтің ҳақи қоқордан белги-ланган бўлиб, асл қыйматындан аңча пастидир. Айнискин пул, юбортмалар жұннатыннан да обундан қам міндорданда ҳақ олинмайды. Бундан таш-кари, почта марказлари, хат

жилдлары, карточкаларнин
йүклиги бойс уларни сотиши
микдори пасайди. Күп хал-
ларда алоқа бўлимларидан
хизмат ҳақи учун олиниади-
ган почта маркалари этиши
майди. Яқинда ташкил этил-
ган «Ўзбекистон» марказини
корхонаси бу борадаги иш-
ларни жонлантиришни
зиммасига олиб, маркаларни

(Давоми 2-бетда)

600 МИНІГТА ТЕЛЕФОН

Яңында Нижний Новгород шаҳридә ўзига хос кишлоға савдоңында үтказылды. Ҳозир деч кимни ажаблантирумай қўйтан бу хунарни ўзлаштирганлар навбетсиз телефон ўрнатиш хукукими яхшигина пуллашди. Шахсий телефон рақами бўлишини жуда истаган ба ўзины маълум қилишини эк кўрмаган фирма уни 600 минг сўмга сотиг алди. Кўрилган фойданнинг бир қисми шаҳар телефон тармоғи чисобига үтказилди.

Ўз-ўиздан савол туғилади:
хўш, йиллаб навбатда тур-
гани ўй минглаб уруш ва

ШАМОЛ БҮЛМАСА...

Кейнгиги вақтда Тожикистонда почта хизматында ҳақ тұлаш кескін ошындылық күсусида гап бормоқда. Зоро, шамол бұлмаса даражаттың шохи күмирламайды.

Хозирги күнда құшни мұстакіл давлатдан Москвага хат жүннатып учы 26 сұйынан 100 сұмғача хизмет ҳақи олишади. Оғырлығы 8 килограмм бұлған юбортма-га зес 1000 сұм тұлаш ло-зим.

ҚУРУҚ ҚОЛИШДИ

«Россия ўйинлари» дебномланган янги почта лотереясида иштирок этталарга 50 минг сўмлик ютуқ чиқиши чеч гап эмас. Уйинда катниши учун бор-йўғи бирор жойга хат йўллад, унинг орасига маҳсус белги кўшиш даркор. Хат жўнатувчининг индекси ва мактуб борибилинг алоқа бўлимининг тартиб рақами совинга тўтири келса ютуқса эга бўлниади. Аммо Касенев (Татаристон)

ва Гурское Хунгари (Хабаровск - «Уласы») қышлоқларниң ахолиси бундай лотерея борлығидан мутлақао хабарлары бұлмаган күрнәнди. Уни қаранды, бу иккى мақизилдинг индекслари, тұғры келиб, голиб дед тошлиасы, ҳат жұнаттаған мақаллар ахолда иетү ынсаб этмас! Чүнки дәч ким хатын лотерея ўйнинда иштирок этишинде англатувчи белгі қўймаган-де!

БУГУНГИ СОНДА:

- «ТОШКЕНТ ПОЧТАСИ»: ИМКОНИЯТ ИЗЛАМОҚДА
 - ТЕЛЕФОН ХИЗМАТИДА УЗГАРИШ БҮЛАДИМИ?
 - МУХАБИРИМИЗ ТУРКИЯДАН ХАБАР БЕРАДИ
 - ОЛИМНИНГ ДИЛ СУЗЛАРИ

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

- АЛОҚА БИНОЛАРИНИ ТЕЗ ВА СОЗ БУНЕД ЭТАЙЛИК
 - БИР БАЙТ БИЛАН БОҒЛИҚ РИВОЯТ
 - ЯНГИ РУКН: УЗБЕКНИЦИНГ ГАПИ ҚИЗИКИ...

ТАЛАБ ОРТМОҚДА

Тошкент алоқа коллежида иккى йилдан бері «Ай-Би-Ем—Р/С» маркалы 2 та электрон ҳисоблаш машинаси ишлаб турибди. Билим даргохи раҳбарлари ва мутахассислари ўз вағтида қимматбажо замонавий ускунани харид қилишиб, ишга тушириша жонбозлик күрсатышанди. «Ақлли машина»лар узун махсус дастурлар түзилип, уларда ишлай олишга лаекатли ҳодимлар танланади.

Мұхандис Е. Ю. Зазулина иштирокида ишлаб чиқылған бир неча дастур асосида операторлар Зулфия Тухватуллина ва Ольга Суханова саюқида дақықада мураскаб масалаларин ечишлири мүмкін. Айниқса билим юрттада таълим оләттеги талабалар хусусиде маълумотлар «ақлли машина» хитепасыда жамланған. Биз ЭХМдан Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманидан кеди ўқиттеган ўшпар тўғрисида маълумот берини сўрадик. Экранда бу тумандан ҳеч ким ўқимаслигини кўрсатувчи белги пайдо бўлди. Оҳангарон тумани хусусида ҳам шу ҳол юз берди.

Қашқадарё вилоятининг Қамши туманидан ҳам ҳеч ким ўқ экан.

Бизни қизиқтирган бошқа туманлар бўйича аниқ далиллар жамланган. Ҳар бир таълим оләттеги талаба тўғрисида тўлиқ маълумот маъжуд бўлни. ЭХМ уни бир зумдаёт маълум қила олади. Бундан ташқари, «ақлли машина»лар сизни қизиқтирган ҳисобисиз саволларга ҳам бағасирил жавоб беришга қодир.

ЭХМлар коллеж талабалари ва ўқитувчилари учун кўлмокда. Үккүв жараёнини бошқариш дастурни ҳамда билим юрттада таълим-тарбиянинг қандай ўйлуга қўйилганингидан бир зумда хабардор бўласин. Неракал тумчамина босишининг биланоқ машгулларот жадвали, талабаларининг машгулларот ўзлаштириши, ўқитувчиларининг ўз вазифаларини қандайди бажарабеттани хусусида маълумотлар намоён бўлади. Улар сизнинг истиғнингизга кўра турли даврларга таалукларни бўлиши ҳам мумкин.

Бу ерда ЭХМга келиб тушадиган маълумотларнинг

бир маромдаги тизими ишлаб чиқилган ва улардан ўз вақтида фойдаланиш ўйлаб қўйилган. Шу бойис «ақлли машина»ларга кундан-кун эътибор кучайиб, билим юрттинг бўлмалари ва бошқа хизмат соҳаси ҳодимлари ҳам ЭХМ хизматидан фойдаланишига бош қўшишмоқда. Бугунги кунда коллежнинг ҳаражатлари лойҳаси, талабаларга нафақа тўлаш борасидаги маълумотларни билди олиш учнада қийин эмас.

Ағсуслари 2 та электрон ҳисоблаш машинаси ўсиб бораётган талабаларни тўла қондира олини қудратига эга эмас. Ҳисоб-китоб ишларини, ҳодимлар ҳақидаги маълумотларни «ақлли машина»лар хотираисига жамлаш вақти келди. Аммо бу борадаги дастурлар ишлаб чиқилганига қарамай, ЭХМга киритилмаган. Шу кунларда коллеж учун яна бир ЭХМ зарур бўлиб турибди. Уни харид қилини учун маблаб ўқ эй. Балки алоқа концернлари ва корхоналари бу борада ёрдам қўйин чўзишар. Чунки коллеж барча алоқа ташкилотлари учун мутахассислар таъёрлайди. Ахир билим юртни туталлаган ҳар бир йигит-қиз замонавий асбоб-ускуналарни мухаммал билса айни мудда эмасми?

К. ТУЛАГАНОВ

ти. Агар ишхонада турив телефонда гаплашсангиз, дастлаб ўз иш жойнингизни айтган маъқул.

ПОЧТАНИНГ НОЁБ ХИЗМАТИ

Қоҳирадаги «Федерал экспресс» ёки Ди-Эйч-Эл тилидаги «хал бео ту» — «саломат бўл!» сўйидан келиб чиққанини ҳамма ҳам бильвермас керак.

Инглизлар, америкаликлар, французалар ҳам «Алло!» дейишиди. Англияда телефон кўнтиргонга жавобан кўпинча «Бу ким?» деб сўрапади. Немислар гўшакни олиб, «Бу ерда фалончи» дейишиди. Испанлар «Бу ким?» ёки «Телефондаман», италияниклар esa «Тайёрман» дейишига одатланнинган, Японлар кўринмас ҳамсугубаларни рагбатлантириб, «Гаџираверинг, гапираверинг!» дейишиди.

Ўзининга келсан, биз одатда италияникларнидан бошқа дегарли ҳамма сўзлардан фойдаланамиз. Лекин меҳнатин илмий ташкил этиши мутахассислари немисларнинг жавобига якнироқ бўлган «Фалончи эштади!» дейишини маслаҳат бериншап-

ЧОРАСИ ТОПИЛДИ

Сурхондарё вилояти давлат электрон алоқаси корхонаси мутасаддилари кўча телефонларни безорилардан сақлашнинг янги усулини тошиди. Вилоят шаҳарларидаги бузилган ёки қаровсиз қўлган телефонларни йигитнитирлаб корхона, мактаб, шифонона ва бошқа идораларнинг коровуни бор жойларга янги, таъмирланган таксофонлар ўрнатиб чиқишига аҳд қилишиди. Энди ҳимояисиз сўзлашгичларга ҳеч ким таҳдид сололмайди.

ЧЕТ ЭЛГАМИ? МАРҲАМАТ!

Тез кунларда Самарқандада туркияник бирордларнинг қўматига тархий ёѓорликлар мамлакатни «тарк этишини» сал қолтагидаги буюмларнинг жуда оғирлиги ўзига торди. Барча ҳуқуқий тартибларга риони қилиб, ўша жўнатмачи очиб кўрилганда унинг ичидага ўта қимматбажо тархий ёѓорликлар мамлакатни «тарк этишини» сал қолтагидаги маълум бўлди. Полиция буюртма эгасини тошиши ҳаракат қилимда. Аниқданнинча, англияникларни саъёҳ жўнатмани ўз ўйнинг

Р. ЮСУФ

мумкини.

• Туркиядан ҳат

ХОРИЖДАГИ МУХБИРИМИЗ ХАБАР ҚИЛАДИ

Илгари хабар берилганидек, ўтган йили ўзбекистонлик 2 мингдан кўпроқ олийгоҳ талабалари ўз ўқишиларини Туркияда давом эттириш учун жўнаб кетишган эди. Улар орасида Тош-

кент давлат дорилғунуни журналистика куллиётининг IV йил толиби Эркин Шермонов ҳам бор. Яқинда юртоши миздан қуйидаги мактубни олдик.

ХУРМАТЛИ БОШ МУҲАРРИР!

Биз ҳам не-не орзулер билан ўқишини бошлаб юбордик. Ҳозирги кунда Туркияning йирик илмий ва маданий марказларидан бирни бўлган Эдирне шаҳрида тил ўрганимиз. Истанбулга қадар 4 соатлик ўйл. Тез орада у ерда ўз соҳамиз бўйича ўқишини бошлаймиз. Ҳарқалай Туркияning оврупоча ҳаётинга, шошқалоқ одамларига анча ўрганиб қолдик. Бу ерда Темур исмли бир ўзбек домласи билан танишдим. Отаси асли андижонлик бўлиб, қазо қилган экан. Онаси ҳаёт. Уларнига бориб-келиб юрибмиз. Бу ҳақда кейинчалик яна ёзарман.

«Хабар»ни ўсимга яқин олиб, дастлабки таассуротларимни юбормоқдаман. Агар рухсат этилса, газетанинг хориждаги муҳбири сифатида ҳаракат қилиш иннатим бор.

Хурмат билан
Эркин ШЕРМОН

Ўқитувчи ва ўжар толиба

Ҳижоб билан юзини беркитган қизларни кўриб, аввал, ҳайрон бўлдик. Наҳотки, Оврупа маданияти билан кориниши кетган бу юрт қизларни ўзлигини шу даржада асраран бўлса?

Олий ўкув юртларида, мактабларда, корхоналарда, ўйнингки, қаёда бўлманг, юзини ҳижобга беркитган кенса опахонлару ёш қизалоқларни урчаратасиз. Ҳатто, улар қонун билан ҳимоянланганини ўшитанимизда бепарвогина қўл силтаб қўйандик.

Яқинда Туркия билим-гоҳларининг бирда рўй берган бу воқеани эшишиб, ҳайратдан ёқа ушлаганимизни рост. Улуғодег универсиитетининг толибаси Сельда Шепик ўқитувчиси Зайнаб Киразоглини ноҳақ ҳақоратлагани учун Бурса жумхурят судига расмаси шикоят қилди. Бу воқеа ҳаммани таажужуга солган. Газеталарда шу ҳақда ўз фикрини билдирамаган одам қолмади.

Зайнаб Киразогли дарсда юзини ҳижобга беркитиб ўтирган толибаларнинг зўрлаб бошни очдиргани, очмаганларни эса аёл кишига хос бўлмаган сўзлар билан

ҳақоратлаб, дарсдан чиқарип юборици талабаларнинг гашагина тегди.

— Ўқитувчимиз бошимни очтирмок учун қўлидан келганини қилди, — дейди Селда. Ҳаттоқи дарсларга йигитларни киритмасликка сўз берди. Аммо бунинг удасидан чиқ олмади. Дугоналарининг бошларини мажбурлаб очдиргандага ҳам ўз сўзимда туриб олдим. Нихоят, у сўнгига чорага ўтди. Курсдошларим олдида айтиб бўлмайдиган даржада ҳақоратлади, рўмомини тортилди, емоқчи бўлди, сўнгра дарсхонадан чиқариб, юборди. Дарсига, умуман, кирмаслигими айтиди. Бу оғир ҳақоратда чираб туорламаганимдан уни судга бердим.

Ҳозир Бурсада суд жарейти кетяпти.

Университет талабалари Зайнаб Киразоглига жазо беринши талаб килмоқдадар. Шуниси қизиқарлики, бу ишга «Она Ватан» ва «Рефаҳ» партияларини ҳам араалашган. Яқинда бўладиган бу партиялар йиғилишида худди шу масаласи мумкини.

Эркин ШЕРМОН,
Туркия, Эдирне шаҳри.

ГЕНЕРАЛИССИМУС

УНВОН

Генералиссимус — энг олий ҳарбий унвон бўлиб, у Европа давлатларини ва Россияда подшо хонадоннига мансуб шахсларга ёки бир неча иттифоқчи армияларига Боси қўмандонлик қилинган саркарлардага берилган. Айрим ҳолларда бу унвон давлат арбобларига ҳам насиб этган.

Франция қироли Карл IX-

нинг уаси Генрих III дунёда биринчи бўлиб шу унвонга сазовор бўлган.

Россияда Пётр I замондошларидан А. Д. Менишков ва А. С. Шейн генералиссимус унвонини олган. Кейинчалик у олий ҳарбий унвонга А. В. Суворов ҳам сазовор бўлган. Совет давлатининг куролли кучларига раҳбарлик қилишиб, Ватан олдида кўрсатган хизматлари учун И. В. Сталинга ҳам шу унвон берилган.

Р. ШАГАЕВ сурат-лавҳаси

ЧУШАНБА

8 ФЕВРАЛЬ

• УзТВ I

- 17.55 Кўрсатувлар тартиби.
- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Менинг филим бўй». Мультифильм.
- 18.25 «Сирли олам». Инсон самога интилади.
- 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
- 19.20 «Мўхандис». Узбекистон Республикаси Мўхандислик академиясининг фаолиятидан.
- 20.00 Дунё хабарлари.
- 20.10 «Карвон». Ағрон уруши ва унинг битмас жароҳатлари. 1-кўрсатув.
- 21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
- 21.30 «Мўлоҳаза». Муҳтор Ашрафининг «Дилором» операси саҳиди.
- 22.10 «Севги курдати». Бадий фильм.
- 23.20 Эртагни кўрсатувлар тартиби.

• УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

- 18.30 «Ассалому алайкум».
- 19.30 Болалар учун. «Совға».
- 20.00 «Ладҳа», Хабарлар.
- 20.15 «Беъсонаст мулодот». Имтиёзли нафакалар.
- 21.15 «Сабиб кўйган яхши» [такор].
- 21.30 «Номлар — маънавиат белгиси». Давлат тилида иш юртни.
- 22.20 «Ўзингиз бехатар бўлсин!». Тошкент вилоят давлат автомобиль низорати ходимлари қатнашадилар.
- 22.55 «Ладҳа». Хабарлар.
- 23.10 «Иссик қор». Бадий фильм.

• ОРБИТА IV

- 5.55, 9.20, 15.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.

- 6.00 «Якунлар».

- 6.45 «Тонг».

- 9.00 Янгилликлар.

- 9.25 «Тингланг, төмөшча қилинг!».

- 9.45 «Мосфильм» киностудиясининг 70 йилигига. «Кувонок йигитлари». Бадий фильм [1934 й.].

- 11.30 «Хабида шоҳ билан». Телефильм.

- 12.00 Янгилликлар.

- 12.20 «Янги залод танлайди».

- 15.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].

- 15.25 «Телемистик».

- 16.10 «Ён дафтар».

- 16.15 «Котильон» [Украина].

- 16.40 Мультифильмлар.

- 17.05 «Стартинийдикер».

- 17.50 «Технодром».

- 18.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].

- 18.25 «НЭП».

- 19.00 «Иқбалия кулгандар».

- 19.40 «Горчев за бошқарлар». Бадий телесериал премьераси. 1 ва 2-сериялар.

- 20.40 Хайри тун, кичинойтари.

- 20.55 Эълонлар.

- 21.00 Янгилликлар.

- 21.25 «Мосфильм» киностудиясининг 70 йилигига. «Кувонок йигитлари». Бадий фильм.

- 22.35 «Монтаж». [Кавенеций «дўйони»]. Танаффус пайтида [24.00] — Янгилликлар.

- 00.35 «Озодлик томон бир кадам».

- «ДУБЛЬ IV»

- РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

- 8.25 Ишбильармон ишилар даври.

- 8.35 «Менинг таржимаси».

- 9.00 Янгилликлар.

- 9.20 «Кидди-Видди».

- 9.45 «Танглини».

- 10.00 «Ассалому алайкум».

- 10.30 «Узбекистон» ахбороти.

- 11.00 «Лола».

- 11.15 «Джем».

- 11.30 «Марказ».

- 11.45 «Спорт».

- 12.00 Янгилликлар.

- 12.15 «Джем».

- 12.30 «Лола».

- 13.00 Янгилликлар.

- 13.15 «Танглини».

- 13.30 «Марказ».

- 13.45 «Спорт».

- 14.00 Янгилликлар.

- 14.15 «Джем».

- 14.30 «Лола».

- 15.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].

- 15.15 «Джем».

- 15.30 «Лола».

- 16.00 Янгилликлар.

- 16.15 «Рост».

- 16.30 Янгилликлар.

- 16.45 «Тонг».

- 17.00 Янгилликлар.

- 17.15 «Джем».

- 17.30 «Лола».

- 18.00 Янгилликлар.

- 18.15 «Джем».

- 18.30 Янгилликлар.

- 18.45 «Спорт».

- 19.00 Янгилликлар.

- 19.15 «Джем».

- 19.30 «Лола».

- 19.45 «Джем».

- 20.00 Янгилликлар.

- 20.15 «Джем».

- 20.30 Янгилликлар.

- 20.45 «Джем».

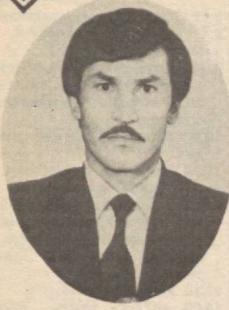
- 21.00 Янгилликлар.

- 21.15 «Джем».

- 21.30 Янгилликлар.

- 21.45 «Джем».

- 21.55 «Джем».

Баҳром ФОЙИБ

БИР СЕНГА ЗОР БЎЛИБ КЕЛДИМ

Вақт келар, бир куни шайланниб,
Сўнгги сўзини алтум олдинга.
Тил базур қаломга айланаб:
— Гўзал кунларимиз олдинда!

СЕНИ СЕВАМАН

Кимларга ёмонман,
сенинг яхшингман,
Пешонангга битган ўтили
нақшингман,
Ватан деб юргага кутиян
бахшингман,
Мен сени севаман,
Сени севаман!
Баъзинда иочоринг, баъзан
зўрингман,
Ўзга бир гўзални кўрмас
кўрингман,
Ва лекин бир умр манглай
шўрингман,
Мен сени севаман,
Сени севаман!
Тушларингда чеккан оху
зорингман,
Баҳорда сочиннга ёқсан
корингман,
Ягона номусинг, якка
орингман,
Мен сени севаман,
Сени севаман!
Учмагайман, ёлғон,
шуҳратга-шонга.

Мана, юрагимни қўйдим
иншонига;
Сен рўё гапларга асло
иншонма,
Мен сени севаман,
Сени севаман!

ИЗХОР

Катта шаҳар шов-шувидан,
Лойикланган сой-сувидан,
Улфатларнинг «ҳой-
хув»идан,
Тўйдим, безор бўлиб
келидим,
Бир сенга зор бўлиб
келидим.
Кўзин сузган шўх
жононлар,
Сабил қолди гул-
райхонлар,
Битмай ўқиши-имтиҳонлар,
Тўйдим, безор бўлиб
келидим,
Бир сенга зор бўлиб
келидим.
Коши-кўзи тим қоралар,
Шоҳи рўмолга ўралар,
Бир бокини дил поралар,
Мен интизор бўлиб
келидим,
Бир сенга зор бўлиб
келидим.
Хафа қолди дўст-жўлар,
Менсиз совир ўт давралар,
Уканг бунча кўн мўралар,
Мен интизор бўлиб
келидим.
Бир сенга зор бўлиб
келидим.

• Эркин фикр

КЕЛАЖАКНИНГ ОФИР ХАЁЛИ

Ўзбекистон иқтисодиётининг келажаги учун ҳозирда яратилётган замин бозор шаронтига ўтиш даврида ижтимоий ҳаётни имкон борича мўтадиллаштира боришидан ва ёекин-аста ташланган оқимга тушишдан иборат. Шу маънода олганда, ривожланган давлатлар тараккитимизга ўртки бериши воситаси сифатида молия пул сингари қадимдан синаб келинган «механизм»ларни иложи борича ишга солиш, албатта, фойдалидир. Бу деган сўз—халқ хўжаланинг дейрли барча соҳаларни фақат фойдаланни кўзлаб ҳаракат қиласди.

Бир ўақтлар энг имтиёзли ҳисобланган болалар молларининг нисбатан арzon баҳоси кейнинг шиддати боис эркин нарх оқимига қўшилиб кетди. Тўғрирги, болалар учун зарур уст-бош, қундаклил эктиёл молларига белгиланган барча имтиёз, қўйлайлик ва алоҳида эътибор бекор қилинди.

«Олди-согди» ўзанига тушсан иқтисодининг ахволи ҳаммизига тушуниарли. Бироқ нима бўлганда ҳам жамиятнинг инсонпарварлиги йў-

қолмаслиги керак. Биз намуна олишимиз лозим бўлаётган иқтисодий ривожланган давлатларда бу соҳада анча ишлар қилинаётганлиги мълум. Ҳозирги шаронтида эса инсонпарварликнинг барча кўрнишлари бенхтиёр ана шу «бозор» муносабатлари филофига солиб қўйилмоқда. Шунинг учун ҳам бальзи масалаларда яқин ўтмишнинг эътибордан четда қолган урф-одатларидан адолат билан фойдаланиш айни муддоидир. Тўғри, тургунилк йилларидаги шиорбозлилар ҳам, ёлғон ҳам, бола түғилгандан бошлаб «коммунистик» руҳда тарбиялаш ҳам мавжуд эди. Аммо тан олиш керак, ўша замонларда болаларнинг келажаги тўғри ўйланмаса ҳам қундаклик турмушни каттиқ ҳисобга олинган эди! Иқтисодиётда бу ҳолат инкор қилиб бўлмайдиган далилларда ўз аксини топди. Давлат катта маблагларни ана шу мақсадда ўйналтириди.

Балки, бир чўнтаандан бошқасига тушиди-ку, нима фарқи бор, дерсиз. Бу мутлақо янгили фикрдир. Чунки дотация (харажатнинг бир қисмини давлат зиммасига юкланиши) усулида болалар то-

Суратчи Ф. Шарафутдинов

варларига паст нарх белгиланган буидай жамиятда аҳолининг энг камбагат таъбаклари ҳам оз бўлса-да ижтимоий кафолатга эга бўларди. Асосийси — мазкур жамият амалда ўз фуқароларни тақдирини ҳам ўйлаётганлиги равшан эди. Бизнинг назаримизда энг оғир таназул давларнида ҳам давлат болалар ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилиши лозим.

Қаҳатчилик замонларини

эндиги авлод билмайди. Шундай бўлса-да, гоҳида жудаям бахтиёр деб бўлмайдиган болалар дунёсини кузатабешиб, оғир бир хәйла толасиз. Бозор иқтисодиётда ўтиш даврининг алғовдагловлари ўз йўлига, аммо болаларда нима айб? Балки қонун чиқарувчи ва ижрочи мутасаддилар бу масалани тубдан қайта кўриб чиқарлади?

Ҳаётнинг ҳаракат манбани рақобатга айланishi лозим

ўз

ХОҲИШИГА ҚУРА...

1965 йилдан бўён яхнида биринчи марта Америкада осиш орқали ўлим жазоси ижро этилди. Мамлакатнинг бошқа штатларида бу жазо электр ўтиргичда ёки газ хонасида ёхуд тавага заҳарли модда юриши ўйли билан ошириллади.

Олимпия қамоқчонасида жазо усулини маҳбусининг ўзи ташлади. Кемасозлик компаниясида ёзув-чизув ишларини олиб боруви чи 31 ёшли Вестли Додд 1990 йилли шаҳсоний ҳирс заминидаги уч ўсмири вахшиёна ўйларни учуни олий жазога ҳукм қилинган эди. Бу жиноят тафсилоти кўрилган сурʼи ташкилларни ташкил этиши.

Агар ўйингизга ўрнатишни оруз қилисангиз, 8 минг сўмга тушасиз. Тўғри, меҳнати нигоронларига, уруш қатиначилари ва бир қатор турли тоғифадаги фуқароларга ҳозирча амалдаги имтиёзлар сақланиб қолтан.

Февраль ойида пойтахт марказида янги 300 та таксофон ўрнатилади. Уларга қиймати 3 сўмлик жетонни ташлаб, сим қоқиши мумкин бўлади. Ҳозирча 3 сўмлик...

Онам Санобар ая
Мақсадхўжা қизи
хотирасига

Тўлқин

ДАРД

• (Бўлган воқеа) •

...Эски Жўвадаги троллейбус беката одам сийрак. Бозорга тушган учтурт хотин-халж бўлан битта ногирон чол ҳассасига суннаб ўтирибди. Бақт тушлини яқинлашиб қолтани боис транспорт қатнови ҳам камайган. Бир чеккада яримтағишина газет парчасини тўшуб олган бир кампир эътиборини тортади. Унинг ёши назаримда юзларга яқинлашиб қолган. Онахон бир бурда бўлиб, беозор мусичадаги мўлтираб ўтириди. Бошида оппоқ дока рўмол. Унга яқинроқ бордим. Кампирнинг анчагина сийраклашиб қолган сочларни ҳам қордай оппоқ, биронто қораси кўринмайди. Бу оқлини онахонни фариштага ўхшатиб турибди.

Шу дамда кампир меҳрибон ва муштипар онамни жуда-жуда эслатиб юбори-

ди. Яқинроқ бориб, багримга босгим келди. Шу боис меҳр билан, кампирга тикилиб турбиман. Онахон ҳам менга қарайди. Хира қўзлари билан мени кўрдими, кўрмадими, аниқ била олмадим. Назаримда, боқардилару кўрмасдилар. Ҳаёлларидаги бошқа нарсалар ҳукмрон. Ўзлари билан яшардилар. Шу пайт бекатта троллейбус келиб тұхтади. Ўндан тушганларнинг нигоҳи энг аваю ўз камиларига тушиди. Ўрта ёшлардаги ҳашни кийнинг бир киши чўнгатига даир бир даста пул чиқариб, битта эллинталини камиларига узатди:

— Онахон, бир дуо қилинг! — деди тик туриб. Онахон пулни бефарқ олди. Гўё бу пулни ёки оддий қофозми, фарқи бормагандек эди. Иккиси хотин ҳам кампирни тилемчи деб ўйлашиб шекил-

ромов номидаги Ўзбекистон маданият ва санъат тархи музейида сақланаётган XIX аср глобуси (уни ҳўжандик маърифатпарвар Ҳожи Юсуф Мирфаъозов ишлагаган)нинг бўйи 117 сантиметр.

Бундан кариб минг йил муқаддамм ватандошимиз, улуғ олим Абу Райхон Беруний ишлай бошлагандаги бадаҳбат глобусининг таъриғигина маълум,олос. Унинг глобуси ниҳоясига етказилганда, шубҳасин, у сайдерманинг жаҳондаги энг катта илмий тасвири бўлар эди.

Биз «Тошкент глобуси» деб атаган Ер шакли ўтмишдаги ва ҳозирги мавжуд барча глобуслардан тамомила фарқ қиласидиган ягона ишлариди. У мактабларда ўрганинг катта глобуслардан бир неча баробар катта. Маслаби 1 сантиметрга 70 километр, яъни Ернинг 7 миллион марта кирчайтирилган моделидир. Шарнинг умумий оғирининг 240, «оёғи» ва остик мосламаларин оғирлиги — 250 килограмм.

А. АЛИЕВ тайёрлабган

СИМ ҚОҚИШДАН ОЛДИН...

Москва шаҳар ҳукумати янги йилнинг дастлабки кунларидаги телефон хизматидан фойдаланиш ҳақини оширган эди. Мальмурлар бу чорани электр қуввати, хомашё ашёв матерналларини ҳарид нархи бир неча баробар ошганлиги туфайли қўллашганини маълум этишиди. Бундан ташқари, шаҳарининг янгидан бувёд этилган турар жойларига телефон ўтказиш учун камидаги 24 миллиард сўм маблағ зарур экан.

Московаликлар шаҳарлараро телефон хизматидан фойдаланиш учун бутунги кунда ўтган йилнинг шу даврига қараганда 2,5 баробар кўп ҳақ тўлашмоқда.

Хонадонда телефон ишлаб туриши учун ойнга 1032 сўм тўлашга тўғри келади. Ҳўжалик ҳисобида иш юритаётган ташкилотлар учун ба рақам 1,5 минг сумни ташкил этиди.

Агар ўйингизга ўрнатишни оруз қилисангиз, 8 минг сўмга тушасиз. Тўғри, меҳнати нигоронларига, уруш қатиначилари ва бир қатор турли тоғифадаги фуқароларга ҳозирча амалдаги имтиёзлар сақланиб қолтан.

Февраль ойида пойтахт марказида янги 300 та таксофон ўрнатилади. Уларга қиймати 3 сўмлик жетонни ташлаб, сим қоқиши мумкин бўлади. Ҳозирча 3 сўмлик...

Собиқ Совет Иттифоқидаги энг катта глобуснинг диаметри 310 сантиметр. У Олонманинг Готорри шахридан Пётр I га совға сифатида Петербургга келтирлиган эди. Лекин, бир неча йилдан сўнг бу глобус ёнбет кетган. Унинг факат темир «қобиглари»нига сақланниб қолган. Шу гардиш асосида 1748-1752 йилларда М. В. Ломоносов раҳбарлигидаги глобус қайтадан ясалган. Унни ҳозир «Академия глобуси» деб атасади.

Мазкур иёб глобус Санкт-Петербургдаги ажойибхона — кунсткамера музейида сақланмоқда. Лекин у жуда эскириб, тасвирлари ҳам кўтуб кетган.

Самарқандда Акмал Ик-

Туман босмахонаси директорининг кенг хонасига ҳарф териучувчилар бир-бир кириб келишади. Директор ўрнидан туриб, томон қириб гап бошлади:

— Ҳамма йигилдими?

— Линотипчи Ойша янга келмади,— деди саҳифаловчи қиз.

— Янга йигилишидан хабардор эди-ю,— деди касаба уюшмасининг, раисин шуониб,— ўзим қайта-қайта таинлаганиман!

Директор олдиаги қозоуларни тартибга сола туриб гап қетди:

— Ойша янганни кутиб ўтиришадан йигилиши бошлаймиз. Бирор зарур иши чиқиб қолгандир-да. Ҳозир янганни иши «критикаланай» деб туриди. Жумамурод, орамизда сендан уквалиги йўқ, претокони ўзинг эёсан!

— Хўп бўлади, ога,— деб Жумамурод ўрнидан туриб ўтириди.

— Унда йигилишини бошлавдик бўлмас!

Директор бир йўталиб олиб, нутк сўзлашиб кириши.

— Кадрли ўргочлар! Районимиз, э... ноҳиямиз босмахонаси ўтган йили планин юз процент қилиб бажарди! Бу, умуман, ёмон кўрсаткич эмас. Бундан ҳам яхшироқ кўрсаткичга эришсан бўларди, бироқ корхоналарден заказлар оз бўлганни ва қозоғ тақчиллиги сабабли ишсиз қолган кунларимиз бўлди.

Босмахонасимиз, асосан, ройон, э. э. ноҳия газетасини босиб чиқарди. Ана ўша газета материалларни тернишда ҳарф теришиб Ойша янгамиз ўз ишини қайта куро олмаяти. Кечак профком аъзомлари билан янги тарлан материалларни бирма-бир кириб чиқдик. «Ижара ўхжаликлар» деган материалда қенча хатога йўл қўйган? Аттанд, унинг ўзи бу мажлисда қатнашмайди. Шундай са-да айтаверамиш.

Ўша материалда «Ез келди» деган жумлани «Гоз келди»

Жағдидишиш ХУРЯКУНГИ

деб терлан. «Шафак» сўзи «қоқоқ», «кампира», «жемлер» деб теришган. Бундан ташкари, «бизга ёзган эдингиз» материяни ҳам дабдала. Унда «уй», «кўй», «кечки вақт» «очки вақт», «эрка» «серкава» айланниб қолган.

Мана сизга ишга муносабат. «Эрка» билан «серка»

ми? Эсиз, Ойша янганинг ўзи бўлгандан қочиб кетади.

Шу пайт эшик очилиб, «асосий гуноҳкор» Ойша янга кириб келди.

— Кечириасизлар, жиндан кечириб қолдим, — деди янга хонадагиларга бир-бир илжайиб қараб.— У бу тайёргарлик билан кўл бўшамади.

иљгамайди. Ҳаммаси шундан Мажлисинглар тугодими?

Директор, қозолларни тахлаш бошлади.

— Ҳа, тугади ҳисоб. Энди, янга, ҳалини гарни ҳаммага айтаверамиш!

— Айтаверин, ахир куни билан ўшанинг ташвишида кирибмиз-да!

— Унда, ўтоқлар, мажлисиз шу билан тамом. Бироқ ҳеч ким ҳеч қаёқса кетмайди. Куни бўйн танкигда учраган Ойша янга колективни бир ниёла чойга тақлиф қиласяти. Янга, шундайми?

— Шундай! Бир йиллик куркум бор эди, шуни еб кетасизлар энди.

Ҳамма тезроқ товуқ ейиш учун гала-говур билан ташқарига чиқиб бошлади. Факат бугунги мажлис бўённомасини ёзиб бораётган Жумамурод жигигирион бўларди.

— Йўлдошбой оға, ахир протокол битмай қолди-ку, — деди у директорнинг ёнига келиб. — Сўзга чиқувчилар бўлмади, факат ўзингиз гапирдингиз...

Директор унинг қўлтиғидан олиб, деди:

— Эҳ, иним, ҳали гўрсанда, протоколни ўзинг билан олиб юраевер, янганинг ўйида яна уч-тўрт одам чиқиб сўзлади, деб ёзиб юборамиз. Қани, тезроқ бўл, машина кутиб қолди!

[Қорақалпоқчадан
Меҳмон ИСЛОМОҚУЛ
ўғриди]

ХАНДАЛАР

Шерлок Холмс ва Ватсон овог боришидиди. Нечаси машҳур изкувар уйғониб, шерингга дебди:

— Ватсон, осмондаги юлдузлар сизга ҳеч нарсани эслатмайтишми?

— Менимча, эртага ҳаво очиқ бўлади.

— Назаримда, чодиримизни ўмарниб кетишган кўришади.

Эри соқолини олиб, хотинига деди:

— Эрталаб соқол олсан, ўн ёшга ёшаргандай бўламан.

Сайловбой ЖУМАҒУЛОВ

ЗИЁФАТ БАЁННОМАСИ

• (Ҳажвия) •

сўзларининг ўртасидаги ма-софа осмон билан ерча келмайдими!

Бундан ташкари, химиклар кунига бағишиланган «Ноҳиямиз оқсоқоли» деган тўрт бетлик материални теграндаги хатоларни кириб тепа сочиниз тикка бўлди. Ҳаммасининг тагига чизиб қўйибман. Асл нусхадаги «қара» сўзи «порә» бўлиб кетиди. «Ақ-ча» сўзи «чакчанг» айланган, «бақирди» «чақирди», «от» ўрнига «мот», «печак» ўрнига «шаша», «бўйруқ» «куйруқ» айлантирилган.

— Бўлади, энди бундай ха-

то термаймиз. Бэъзи бир ҳарофлар тушмай қолади-да. Кейин айрим сўзларни кўзим

Бугунги кунда меҳмон кутиш дегани кийин булиб кетди. Босмахона директори унга буш ўринидини қўрсатиб, ми-йигига кулиб сўзлади:

— Утиринг, янга. Сиз йўқ бўлсангиз ҳам орқангиздан қаттиқ ва ўринидин танкид кильдик. Бунга кечирим сўраймиз. Энди, янга, ишни қайта курмассанги бўлмайди. Редакция материалларни хато тера-ди, деб устма-уст рапорт ёзяти.

— Бўлади, энди бундай ха-

то термаймиз. Бэъзи бир ҳарофлар тушмай қолади-да.

Кейин айрим сўзларни кўзим

ЖУМА

[Бир товламачига]
Икким кўзи олма тергай,
Оғзи кен, шинкли, Жума.
Сўзида ҳеч маъно йўқдир,
Алдагай, балким, Жума.

Сахти-сумбат хўп
Келишишан, Сўзни ҳам олиб қочар.
Айр-у, аврасига уста, Кирдаги тулким, Жума.

Ҳар сафар мол олганимда,
Тўғри чиқмас берганинг.
Гар ҳисоб қандай бўлинши, Билмасон билгиган, Жума.

Мол учун келган одамлар,
Оҳу-воҳ бирлаш кетар.
Тўғриси, юлгучигингига
Келади кулгум, Жума.

Токи сен базага кеядинг,
Мен олоплайман мавш.
Бир эшагидан бўлак ҳеч
Қолмади мулким, Жума.

Бир отим исога сотарсан,
Тўғри келса сен мени.
Баргхазон пайти тугилган,
Паст экан хўлкинг, Жума.

ХЎРОЗИМ

[Бир товукбокарининг айтганилари]

Бўйни гажак, пати ишак
Толадай, Бошидаги тоғи мисли
Лоладай, Чин дўст эди, менга эсли
Боладай, Бир зум ўтмай учиб ўлган
Хўроҳим.

Товуқлар ҳам омон қолди
Демагин, Дон сочгандим, «Гаф-гаф»

деди емайни,
Дўхтири дори берди ўзи
Билмайни,

Уткир дори ичиб ўлган
Хўроҳим.

Гўшта топшири, дедим
Дўхтири қўни мадди, Қўймоқ еса, яна гўш деб

Тимлади, Суяк чайнаб, сира тиш
Синнади,

Дўхтиридан қочиб ўлган
Хўроҳим.

Нетай, энди тухум план
Оксайди, Мудиримнинг тили тинмайди
Қашибади, Кошики эди, булут тухум
Ҳўсайди,

Бир зум оғзин очиб ўлган
Хўроҳим!

Раис тажанг — бир тор
Йўлга бошлади, Камомадга акт ёзиб
ташлади.

Айбдор қолиб, кургур
Менинг ушлади, Беш минг сўмни қандай
Тўлай, хўроҳим!

УМАРҚУЛ ПЎЛКАН ўғли,
Навоий вилояти, Ҳатирчи тумани.

МУАССИС: Узбекистон

Республикаси Алоқа

Вазирилиги

○

Бош муҳаррир:

ШОДМОН ОТАБЕК

ТАҲРИР ҲАЙАТИ:

ШУҲРАТ ЖАББОР

Анатолий КУДИНОВ

Мирпӯлат МИРЗО

Тоҳир РАҲИМОВ

Ислом УСМОНОВ

(бош муҳаррир

ўринбосари)

Еқубжон

ХУЖАМБЕРДИЕВ

Бобохон ШАРИПОВ

○

ЖАМОАТЧИЛИК

КЕНГАШИ:

Бўривой АҲМЕДОВ

Воҳид АЪЗАМОВ

Билол АМИНОВ

Шоҳруҳ АҚБАРОВ

Сайдмаҳмуд

АҚБАРОВ

Меҳмонқул

ИСЛОМҚУЛОВ

Жамол КАМОЛ

Тўлқин

ЛУТФУЛЛАЕВ

Сафар ОСТОНОВ

Еқуббек

ЯҚВАЛХУЖАЕВ

Нурали ҚОБУЛ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000.

Тошкент-35, А. Толстой кўчи
чиси, 1.

Телефонлар: 32-36-42,

32-35-29, 44-29-09.

Индекс: 64600.

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИ-
ҚАДИ.

○

Муҳарририятни келтирилган ёл-
ёзмалар (2 оралиқда, 5 бет-
дан ошмаслиги лозим) ва
суратлар муаллифларга қай-
тарилмайди. Маколалардаги
фикр-мулоҳазалар, келти-
рилган факт ва рақамлар
масъулнинг муаллифлар
зиммасидадир.

○

Узбекистон Республи-
каси «Шарқ» наширет-
матбааочилик концерни-
нинг босмахонаси.

Тошкент шаҳри,

Ленинград кўчи, 32.

Буюртма № Г-105.

22890 нусхада босилди.

1 2 3 4 5 6

Мусаввир
Р. ЭГАМБЕРДИЕВ

Изоҳнинг ҳожати йўқ...